

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
TABLolar LİSTESİ	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE TEORİK ÇERÇEVE

1.1. DIŞ TİCARET KAVRAMI, ÇEŞİTLERİ VE POLİTİKALARI	9
1.1.1. Dış Ticaret Kavramı	9
1.1.2. Dış Ticaret Çeşitleri.....	10
1.1.2.1. Normal Ticaret.....	11
1.1.2.2. Bağlı Ticaret	11
1.1.2.3. Sınır Ticareti	12
1.1.2.4. Serbest Bölge Ticareti.....	13
1.1.3.Dış Ticaretin Yararları	13
1.1.4. Dış Ticaret Politikaları	14
1.2. GENEL OLARAK SERBEST BÖLGELER.....	17
1.2.1. Serbest Bölgenin Tanımı, Özellikleri ve Tarihsel Gelişimi	19
1.2.2. Serbest Bölgelerin Kuruluş Amaçları	25
1.2.3. Serbest Bölge Türleri	26
1.2.3.1. Serbest Ticaret Bölgesi	27
1.2.3.2. Serbest Üretim Bölgesi	28
1.2.3.3. İkiz Fabrikalar (Maquiladora).....	29
1.2.3.4. Serbest Limanlar	29
1.2.3.5. Yatırım Bölgeleri.....	30

1.2.3.6. Serbest Bankacılık Alanları veya Kıyı Bankacılığı	31
1.2.3.7. Transit Bölge	32
1.2.3.8. Serbest Çevre	33
1.2.3.9. Serbest Depo ve Antrepo	34
1.2.3.10. Gümrüksüz Satış Mağazaları	35
1.3. SERBEST BÖLGELERİN DIŞ TİCARETE VE ÜLKE EKONOMİSİNE ETKİLERİ	35
1.3.1. Serbest Bölgelerin Dış Ticaret Avantajları ve Etkileri	35
1.3.2. Serbest Bölgelerin Olumlu Etkileri	39
1.3.2.1. İstihdam Artışı Sağlaması	39
1.3.2.2. Dış Ticareti Kolaylaştırması ve Döviz Geliri Sağlaması	40
1.3.2.3. Yabancı Sermaye Yatırımlarını Arttırması ve Teknoloji Transferi Sağlaması	44
1.3.2.4. Yerli Üretime Katkıda Bulunması	46
1.3.3. Serbest Bölgelerin Olumsuz Etkileri	46
1.3.3.1. İthalat Baskısı Oluşturması	47
1.3.3.2. Serbest Bölgedeki Yabancı Firmaların Yerli Firmalara Rakip Olması Durumu....	47
1.3.3.3. Transfer Fiyatları Uygulaması	48
1.3.3.4. Yatırımların Olumsuz Yönde Dağılımı	48
1.3.3.5. Sosyal Yapının Bozulması ve Ücret Eşitsizliği	49
1.3.3.6. Kaçakçılık Faaliyetleri	49
1.3.3.7. Vergi Kayıpları	50

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SERBEST BÖLGE UYGULAMALARI

2.1. TÜRKİYE'DE SERBEST BÖLGELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	51
2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	52
2.1.2. Cumhuriyet Dönemi	52
2.2. TÜRKİYE'DEKİ SERBEST BÖLGELER.....	56
2.2.1. Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	57
2.2.2. Antalya Serbest Bölgesi.....	58
2.2.3. Avrupa Serbest Bölgesi	60
2.2.4. Bursa Serbest Bölgesi	60
2.2.5. Denizli Serbest Bölgesi	62
2.2.6. Doğu Anadolu Serbest Bölgesi	63
2.2.7. Ege Serbest Bölgesi	63
2.2.8. Gaziantep Serbest Bölgesi	64
2.2.9. İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi.....	65
2.2.10. İstanbul Deri ve Endüstri Serbest Bölgesi	66
2.2.11. İMKB Uluslararası Menkul Kıymetler Serbest Bölgesi	69
2.2.12. İstanbul Trakya Serbest Bölgesi	70
2.2.13. İzmir Serbest Bölgesi	71
2.2.14. Kayseri Serbest Bölgesi.....	72
2.2.15. Kocaeli Serbest Bölgesi	72
2.2.16. Mardin Serbest Bölgesi.....	73
2.2.17. Mersin Serbest Bölgesi	74
2.2.18. Rize Serbest Bölgesi.....	75
2.2.19. Samsun Serbest Bölgesi.....	76

2.2.20. Trabzon Serbest Bölgesi.....	77
2.2.21. TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Teknoloji Serbest Bölgesi	77
2.3. Türkiye’de Serbest Bölgelerde Sağlanan Avantajlar ...	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NİCEL ANALİZ: TÜRKİYE’DE SERBEST BÖLGELERİN DIŞ TİCARETE ETKİLERİ

3.1. İstihdam Açısından Etkileri	87
3.2. Dış Ticaret Hacmi Açısından Etkileri	89
3.3. Sektörel Bazda Etkileri	95
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	97
KAYNAKÇA	103
EKLER.....	111
EK 1: SERBEST BÖLGELER KANUNU	111
EK 2: SERBEST BÖLGELER KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (TBMM/6772) RG/Sayı : 29989	129
EK 3: SERBEST BÖLGE E-POSTA ADRESLERİ	138